

بستن حسابها

هدفهای رفتاری : پس از مطالعه این فصل از فراگیر انتظار می‌رود، قادر باشد :

- ۱- حسابهای دائمی و موقت را تعریف کند.
- ۲- ثبتهای مربوط به بستن حسابهای موقت را انجام دهد.
- ۳- تراز آزمایشی اختتامی را تنظیم کند.
- ۴- ثبتهای مربوط به بستن حسابهای دائمی را انجام دهد.
- ۵- ثبتهای مربوط به افتتاح حسابهای دائمی در دوره مالی جدید را انجام دهد.

۸-۱ مقدمه

در فصل گذشته آموختیم حسابداران عمر یک واحد اقتصادی را به دوره‌های زمانی مساوی تقسیم و در آخر هر دوره صورتهای مالی تهیه می‌کنند. عملیات حسابداری شامل یک سری مراحل پیاپی است که در هر دوره مالی تکرار می‌شوند و به مجموعه آنها چرخه حسابداری گفته می‌شود. چرخه حسابداری از جمع‌آوری اطلاعات شروع می‌شود و با تهیه تراز آزمایشی اختتامی پایان می‌یابد. در فصلهای گذشته با هشت مرحله نخست چرخه حسابداری آشنا شدید. در این فصل به دو مرحله آخر یعنی بستن حسابها و تهیه تراز آزمایشی اختتامی می‌پردازیم.

۸-۲ حسابهای دائمی و حسابهای موقت

دفتر کل شامل تعدادی حساب است که هر یک اطلاعات مربوط به اجزای خاصی از صورتهای مالی (دارایی، بدهی، سرمایه، درآمد و هزینه) را نشان می‌دهد. حسابهای دفتر کل را می‌توان از لحاظ ارتباط با صورتهای مالی به شرح زیر طبقه‌بندی کرد که اینک به توضیح بیشتر هریک می‌پردازیم :

۸-۲-۱ حسابهای دائمی: مانده برخی از حسابهای دفتر کل در پایان دوره مالی به دوره بعد منتقل می‌شود که به آنها «حسابهای دائمی» می‌گویند. کلیه حسابهای قابل درج در ترازنامه یعنی دارایی، بدهی و سرمایه مالک جزو حسابهای دائمی به‌شمار می‌آیند. بنابراین تمام حسابهایی که مستقیماً در ترازنامه انعکاس می‌یابند حسابهای دائمی هستند. به حسابهای دائمی «حسابهای ترازنامه‌ای» هم گفته می‌شود.

حسابهای دائمی حسابهایی هستند که مانده آنها از یک دوره مالی به دوره بعد منتقل می‌شوند.

موجودی نقد، ملزومات، حسابهای پرداختنی و سرمایه مالک نمونه‌هایی از حسابهای دائمی هستند.

۸-۲-۲ حسابهای موقت: مانده برخی از حسابهای دفتر کل در پایان دوره مالی به دوره بعد انتقال نمی‌یابند. اینگونه

حسابها را حسابهای موقت می‌نامند. حسابهای درآمد، هزینه و برداشت حسابهای موقت هستند. این حسابهای موقت سرمایه مالک را تغییر می‌دهد. کسب درآمد موجب افزایش سرمایه مالک و وقوع هزینه و برداشت مالک موجب کاهش آن می‌گردد. به حسابهای درآمد و هزینه حسابهای سود و زیانی نیز گفته می‌شود.

حسابهای موقت حسابهایی هستند که مانده آنها از یک دوره مالی به دوره بعد انتقال نمی‌یابد.

حسابهای موقت در ترازنامه نشان داده نمی‌شوند اما تفاوت درآمدها و هزینه‌ها یعنی سود یا زیان خالص و نیز برداشت مالک در صورت سرمایه منعکس می‌شود و فقط سرمایه پایان دوره مالی در ترازنامه آورده می‌شود.

۸-۳ بستن حسابهای موقت

انتقال مانده حسابهای موقت به حسابهای دائمی را بستن حسابهای موقت می‌نامند. در پایان هر دوره مالی مانده حسابهای موقت صفر می‌شود. این کار باعث می‌شود در دوره مالی بعد، این نوع حسابها مانده‌ای نداشته باشند و به عبارتی با مانده صفر شروع شوند. یعنی در اول هر دوره مالی مانده حسابهای درآمد و هزینه و برداشت صفر است.

بستن حسابهای موقت یعنی صفر کردن مانده آنها در پایان دوره مالی

بستن حسابهای موقت مستلزم انجام ثبتهای لازم در دفتر روزنامه و انتقال به دفتر کل می‌باشد. برای بستن حسابهای درآمد و هزینه از یک حساب موقت دیگر به نام «خلاصه سود و زیان» استفاده می‌شود. حساب خلاصه سود و زیان فقط در پایان دوره مالی برای بستن حسابهای موقت مورد استفاده قرار می‌گیرد. مانده این حساب که بیانگر سود یا زیان خالص دوره مالی است سرانجام به حساب سرمایه مالک منتقل و بسته می‌شود.

معمولاً عملیات بستن حسابهای موقت در پایان دوره مالی شامل ۴ مرحله زیر است:

۱- بستن حسابهای درآمد: هر یک از حسابهای درآمد که دارای مانده بستانکار می‌باشند بدهکار و حساب خلاصه سود و زیان به میزان جمع مانده حسابهای درآمد بستانکار می‌گردد.

۲- بستن حسابهای هزینه: هر یک از حسابهای هزینه که دارای مانده بدهکار می‌باشند، بستانکار و حساب خلاصه سود و زیان به میزان مجموع مانده حسابهای هزینه بدهکار می‌گردد.

۳- بستن حساب خلاصه سود و زیان: پس از بستن کلیه حسابهای درآمد و هزینه مانده حساب خلاصه سود و زیان نشان‌دهنده سود یا زیان خالص دوره مالی است. اگر مانده حساب خلاصه سود و زیان بستانکار باشد این مانده سود خالص را نشان می‌دهد و اگر دارای مانده بدهکار باشد، نشان‌دهنده زیان خالص است. در هر صورت مانده حساب خلاصه سود و زیان به حساب سرمایه منتقل می‌شود. برای انتقال مانده بستانکار حساب خلاصه سود و زیان (سود خالص) این حساب به مبلغ مانده‌ای که دارد بدهکار و حساب سرمایه مالک به همین مبلغ بستانکار می‌گردد. بدیهی است در صورتی که حساب خلاصه سود و زیان دارای مانده بدهکار باشد (زیان خالص) حساب مزبور به مبلغ مانده‌ای که دارد بستانکار و حساب سرمایه مالک به همین مبلغ بدهکار می‌شود.

۴- بستن حساب برداشت: برای بستن حساب برداشت که همواره مانده بدهکار دارد حساب سرمایه به مبلغ مانده حساب برداشت بدهکار و حساب برداشت به همین مبلغ بستانکار می‌گردد.

مثال: تراز آزمایشی مؤسسه حقوقی نصر پس از اصلاح حسابها در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۷۶ به شرح زیر است:

مؤسسه حقوقی نصر
تراز آزمایشی اصلاح شده
۲۹ اسفندماه ۱۳۷۶

مانده		نام حساب
بستانکار	بدهکار	
	۲,۰۵۰,۰۰۰	موجودی نقد
	۲,۸۴۰,۰۰۰	حسابهای دریافتی
	۳۵۰,۰۰۰	پیش پرداخت اجاره
	۲۵۰,۰۰۰	ملزومات
	۱۸۰,۰۰۰	پیش پرداخت بیمه
	۸,۰۰۰,۰۰۰	اثاثه
	۳۴,۰۰۰,۰۰۰	آپارتمان
۱,۱۵۰,۰۰۰		حسابهای پرداختی
۸۰۰,۰۰۰		پیش دریافت درآمد
۴۲,۵۵۰,۰۰۰		سرمایه
	۸۵۰,۰۰۰	برداشت
۷۵۰,۰۰۰		حقوق پرداختی
۱۳,۱۷۰,۰۰۰		درآمد خدمات حقوقی
	۵,۹۷۰,۰۰۰	هزینه حقوق کارکنان
	۱۸۰,۰۰۰	هزینه مسافرت
	۴۰۰,۰۰۰	هزینه تبلیغات
	۲,۳۰۰,۰۰۰	هزینه آب و برق و تلفن
	۵۴۰,۰۰۰	هزینه تعمیرات
	۶۰,۰۰۰	هزینه بیمه آپارتمان
	۱۰۰,۰۰۰	هزینه ملزومات
	۳۵۰,۰۰۰	هزینه اجاره رایانه
۵۸,۴۲۰,۰۰۰	۵۸,۴۲۰,۰۰۰	جمع

حسابهای درآمد و هزینه‌های مؤسسه حقوقی نصر به شرح زیر بسته می‌شوند :

دفتر روزنامه

شماره صفحه .....

تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱۳۷۶				
۱۲/۲۹	درآمد خدمات حقوقی		۱۳,۱۷۰,۰۰۰	۱۳,۱۷۰,۰۰۰
	خلاصه سود و زیان			
	بستن حساب درآمد			
۱۲/۲۹	خلاصه سود و زیان		۹,۹۰۰,۰۰۰	
	هزینه حقوق کارکنان			۵,۹۷۰,۰۰۰
	هزینه مسافرت			۱۸۰,۰۰۰
	هزینه تبلیغات			۴۰۰,۰۰۰
	هزینه آب و برق و تلفن			۲,۳۰۰,۰۰۰
	هزینه تعمیرات			۵۴۰,۰۰۰
	هزینه بیمه آپارتمان			۶۰,۰۰۰
	هزینه ملزومات			۱۰۰,۰۰۰
	هزینه اجاره رایانه			۳۵۰,۰۰۰
	بستن حسابهای هزینه			

با انتقال مانده‌های فوق به حسابهای دفتر کل، مانده حسابهای درآمد و هزینه صفر خواهد شد.

درآمد خدمات حقوقی		هزینه حقوق کارکنان	
مانده ۱۳,۱۷۰,۰۰۰	۱۲/۲۹	بستن حسابها ۱۲/۲۹	مانده ۵,۹۷۰,۰۰۰
۱۳,۱۷۰,۰۰۰		۵,۹۷۰,۰۰۰	
هزینه تبلیغات		هزینه مسافرت	
بستن حسابها ۱۲/۲۹	۱۲/۲۹	بستن حسابها ۱۲/۲۹	مانده ۱۸۰,۰۰۰
۴۰۰,۰۰۰		۱۸۰,۰۰۰	
هزینه تعمیرات		هزینه آب و برق و تلفن	
بستن حسابها ۱۲/۲۹	۱۲/۲۹	بستن حسابها ۱۲/۲۹	مانده ۲,۳۰۰,۰۰۰
۵۴۰,۰۰۰		۲,۳۰۰,۰۰۰	

هزینه ملزومات مصرفی		هزینه بیمه آپارتمان	
مانده	۱۰۰,۰۰۰	مانده	۶۰,۰۰۰
۱۲/۲۹ بستن حسابها	۱۰۰,۰۰۰	۱۲/۲۹ بستن حسابها	۶۰,۰۰۰

هزینه اجاره رایانه	
مانده	۳۵۰,۰۰۰
۱۲/۲۹ بستن حسابها	۳۵۰,۰۰۰

خلاصه سود و زیان			
۱۳,۱۷۰,۰۰۰	۱۲/۲۹	۵,۹۷۰,۰۰۰	۱۲/۲۹
		۱۸۰,۰۰۰	۱۲/۲۹
		۴۰۰,۰۰۰	۱۲/۲۹
		۲,۳۰۰,۰۰۰	۱۲/۲۹
		۵۴۰,۰۰۰	۱۲/۲۹
		۶۰,۰۰۰	۱۲/۲۹
		۱۰۰,۰۰۰	۱۲/۲۹
		۳۵۰,۰۰۰	۱۲/۲۹
۱۳,۱۷۰,۰۰۰		۹,۹۰۰,۰۰۰	
۳,۲۷۰,۰۰۰	سود خالص	۳,۲۷۰,۰۰۰	بستن حسابها

پس از بستن حسابهای درآمد و هزینه، حسابهای خلاصه سود و زیان و برداشت بسته می‌شوند.

دفتر روزنامه

شماره صفحه .....

تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱۳۷۶				
۱۲/۲۹	خلاصه سود و زیان		۳,۲۷۰,۰۰۰	
	سرمایه آقای نصر			۳,۲۷۰,۰۰۰
	بستن حساب خلاصه سود و زیان			
۱۲/۲۹	سرمایه آقای نصر		۸۵۰,۰۰۰	
	برداشت			۸۵۰,۰۰۰
	بستن حساب برداشت			

خلاصه سود و زیان		برداشت	
۳,۲۷۰,۰۰۰	۳,۲۷۰,۰۰۰	۱۲/۲۹	مانده ۸۵۰,۰۰۰
سرمايه آقای نصر			
مانده سرمايه ابتدای دوره	۴۲,۵۵۰,۰۰۰	۱۲/۲۹	۸۵۰,۰۰۰
	۳,۲۷۰,۰۰۰	۱۲/۲۹	
	۴۵,۸۲۰,۰۰۰		۸۵۰,۰۰۰
	مانده سرمايه پایان دوره		۴۴,۹۷۰,۰۰۰

۸-۴ تراز آزمایشی اختتامی

پس از بستن حسابهای موقت فقط حسابهای دائمی شامل داراییها، بدهیها و سرمايه مانده خواهند داشت. برای آزمون تساوی جمع مانده‌های بدهکار و بستانکار فهرستی از مانده حسابهای دائمی تحت عنوان تراز آزمایشی تهیه می‌شود. تراز آزمایشی اختتامی این امکان را به حسابداران می‌دهد که قبل از ثبت معاملات و عملیات مالی دوره جدید از تساوی جمع مانده‌های بدهکار با جمع مانده‌های بستانکار حسابهای دائمی در پایان دوره مالی مطمئن شوند.

تراز آزمایشی اختتامی عبارت است از فهرست مانده حسابهای دائمی پس از بستن حسابهای موقت

تراز اختتامی مؤسسه حقوقی نصر در پایان سال مالی ۱۳۷۵ به شرح زیر است :

مؤسسه حقوقی نصر
تراز آزمایشی اختتامی
۲۹ اسفند ماه ۱۳۷۶

نام حساب	مانده بدهکار	مانده بستانکار
موجودی نقد	۲,۰۵۰,۰۰۰	
حسابهای دریافتی	۲,۸۴۰,۰۰۰	
پیش پرداخت اجاره	۳۵۰,۰۰۰	
ملزومات	۲۵۰,۰۰۰	
پیش پرداخت بیمه	۱۸۰,۰۰۰	
اثاثه	۸,۰۰۰,۰۰۰	
آپارتمان	۳۴,۰۰۰,۰۰۰	
حسابهای پرداختی		۱,۱۵۰,۰۰۰
حقوق پرداختی		۷۵۰,۰۰۰
پیش دریافت درآمد		۸۰۰,۰۰۰
سرمايه آقای نصر		۴۴,۹۷۰,۰۰۰
جمع	۴۷,۶۷۰,۰۰۰	۴۷,۶۷۰,۰۰۰

۸-۵ بستن حسابهای دائمی

معمولاً واحدهای اقتصادی حسابهای هر سال خود را در دفاتر جداگانه نگاهداری می‌کنند. بنابراین پس از بستن حسابهای موقت و تهیه تراز اختتامی، حسابهای دائمی بسته می‌شوند. برای بستن حسابهای دائمی از یک حساب رابط به نام حساب «تراز اختتامی» استفاده می‌شود. ابتدا حساب تراز اختتامی به مبلغ جمع داراییها بدهکار می‌شود و سپس هر یک از حسابهای دارایی به مبلغ مانده آنها بستانکار می‌گردد. آنگاه هر یک از حسابهای بدهی و حساب سرمایه مالک به مبلغ مانده آنها بدهکار و حساب تراز اختتامی به مبلغ مجموع بدهیها و سرمایه بستانکار می‌شود.

در زیر نحوه بستن حسابهای دائمی مؤسسه حقوقی نصر را ملاحظه می‌کنید.

دفتر روزنامه سال ۱۳۷۶

تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱۳۷۶				
۱۲/۲۹	تراز اختتامی		۴۷,۶۷۰,۰۰۰	
	موجودی نقد			۲,۰۵۰,۰۰۰
	حسابهای دریافتی			۲,۸۴۰,۰۰۰
	پیش‌پرداخت اجاره			۳۵۰,۰۰۰
	ملزومات			۲۵۰,۰۰۰
	پیش‌پرداخت بیمه			۱۸۰,۰۰۰
	اثاثه			۸,۰۰۰,۰۰۰
	آپارتمان			۳۴,۰۰۰,۰۰۰
	<u>بستن حسابهای دارایی</u>			
۱۲/۲۹	حسابهای پرداختی		۱,۱۵۰,۰۰۰	
	حقوق پرداختی		۷۵۰,۰۰۰	
	پیش‌دریافت درآمد		۸۰۰,۰۰۰	
	سرمایه آقای نصر		۴۴,۹۷۰,۰۰۰	
	تراز اختتامی			۴۷,۶۷۰,۰۰۰
	<u>بستن حسابهای بدهی و سرمایه مالک</u>			

پس از انتقال ثبتهای بستن حسابهای دائمی مانده همه حسابهای دفتر کل صفر می‌شود.

حسابهای دریافتی				موجودی نقد			
۲,۸۴۰,۰۰۰	۱۲/۲۹	۲,۸۴۰,۰۰۰	مانده	۲,۰۵۰,۰۰۰	۱۲/۲۹	۲,۰۵۰,۰۰۰	مانده
نقل به تراز اختتامی				نقل به تراز اختتامی			
=====				=====			

ملزومات	
۲۵۰,۰۰۰	مانده ۲۵۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹
نقل به تراز اختتامی	

پیش پرداخت اجاره	
۳۵۰,۰۰۰	مانده ۳۵۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹
نقل به تراز اختتامی	

اثاثه	
۸,۰۰۰,۰۰۰	مانده ۸,۰۰۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹
نقل به تراز اختتامی	

پیش پرداخت بیمه	
۱۸۰,۰۰۰	مانده ۱۸۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹
نقل به تراز اختتامی	

حسابهای پرداختی	
۱,۱۵۰,۰۰۰	مانده ۱,۱۵۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹

آپارتمان	
۳۴,۰۰۰,۰۰۰	مانده ۳۴,۰۰۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹
نقل به تراز اختتامی	

پیش دریافت درآمد	
۸۰۰,۰۰۰	مانده ۸۰۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹

حقوق پرداختی	
۷۵۰,۰۰۰	مانده ۷۵۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹
نقل به تراز اختتامی	

تراز اختتامی	
۴۷,۶۷۰,۰۰۰	۴۷,۶۷۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹

سرمایه آقای نصر	
۴۴,۹۷۰,۰۰۰	مانده ۴۴,۹۷۰,۰۰۰ ۱۲/۲۹
نقل به تراز اختتامی	

۸-۶ افتتاح حسابها در سال جدید

در اول هر دوره مالی با انجام دو ثبت حسابهای دارایی، بدهی و سرمایه مالک افتتاح می‌گردد. برای ثبت افتتاح حسابهای دایمی در دوره مالی جدید از یک حساب رابط به نام «تراز افتتاحی» استفاده می‌شود. برای افتتاح حسابهای دارایی هر یک از حسابهای دارایی به میزان مانده آنها در تراز اختتامی دوره مالی گذشته بدهکار و حساب تراز افتتاحی به مبلغ مجموع مانده داراییها بستانکار می‌شود. برای افتتاح حسابهایی که در تراز اختتامی دوره مالی گذشته مانده بستانکار داشته‌اند (بدهیها و سرمایه مالک) حساب تراز افتتاحی به مبلغ مجموع مانده بدهیها و سرمایه مالک بدهکار و هر یک از حسابهای بدهی و حساب سرمایه مالک به مبلغ مانده آنها در تراز اختتامی دوره مالی گذشته بستانکار می‌گردد. ثبتهای افتتاح حسابهای دایمی مؤسسه حقوقی نصر در اول سال ۱۳۷۷ به شرح زیر است:

دفتر روزنامه سال ۱۳۷۷

تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱۳۷۷				
۱/۱	موجودی نقد		۲,۰۵۰,۰۰۰	
	حسابهای دریافتی		۲,۸۴۰,۰۰۰	
	پیش پرداخت اجاره		۳۵۰,۰۰۰	
	ملزومات		۲۵۰,۰۰۰	
	پیش پرداخت بیمه		۱۸۰,۰۰۰	
	اثاثه اداری		۸,۰۰۰,۰۰۰	
	آپارتمان		۳۴,۰۰۰,۰۰۰	
	تراز افتتاحی			۴۷,۶۷۰,۰۰۰
	افتتاح حسابهای دارایی			
۱/۱	تراز افتتاحی		۴۷,۶۷۰,۰۰۰	
	حسابهای پرداختی			۱,۱۵۰,۰۰۰
	حقوق پرداختی			۷۵۰,۰۰۰
	پیش دریافت درآمد			۸۰۰,۰۰۰
	سرمایه آقای نصر			۴۴,۹۷۰,۰۰۰
	افتتاح حسابهای بدهی و سرمایه مالک			

پس از انجام ثبتهای افتتاح حسابهای دائمی این ثبتها به حسابهای دفتر کل سال ۱۳۷۷ انتقال می‌یابند.

حسابهای دریافتی	
۲,۸۴۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

موجودی نقد	
۲,۰۵۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

ملزومات	
۲۵۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

پیش‌پرداخت اجاره	
۳۵۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

اثاثه	
۸,۰۰۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

پیش‌پرداخت بیمه	
۱۸۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

حسابهای پرداختی	
۱,۱۵۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

آپارتمان	
۳۴,۰۰۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

پیش‌دریافت درآمد	
۸۰۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

حقوق پرداختی	
۷۵۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

تراز افتتاحی	
۴۷,۶۷۰,۰۰۰	۱/۱
۴۷,۶۷۰,۰۰۰	۱/۱

سرمایه آقای نصر	
۴۴,۹۷۰,۰۰۰	۱/۱
نقل از تراز افتتاحی	

- ۱- حسابهای دائمی و موقت را تعریف نمایید.
- ۲- حساب برداشت جزو کدامیک از حسابهای دائمی و موقت است؟ چرا؟
- ۳- تراز آزمایشی اختتامی را تعریف کنید.
- ۴- برای ثبت بستن حسابهای دائمی از چه حسابی استفاده می‌شود؟ توضیح دهید.
- ۵- برای ثبت افتتاح حسابهای دائمی از چه حسابی استفاده می‌شود؟ توضیح دهید.

پرسشهای چهار گزینه‌ای

- ۱- آخرین مرحله چرخه حسابداری معمولاً عبارت است از :
  - الف) تهیه صورتهای مالی
  - ب) بستن حسابهای موقت
  - ج) بستن حسابهای دائمی
  - د) تهیه تراز آزمایشی اختتامی
- ۲- کدامیک از عملیات زیر جزو چرخه حسابداری محسوب نمی‌گردد؟
  - الف) بستن حسابهای موقت
  - ب) تهیه صورتهای مالی
  - ج) اصلاح حسابها
  - د) تنظیم اسناد و مدارک اولیه رویدادهای مالی
- ۳- کدامیک از حسابهای زیر در بستن حسابهای دائمی یک حساب رابط می‌باشد؟
  - الف) سرمایه مالک
  - ب) تراز افتتاحی
  - ج) تراز اختتامی
  - د) خلاصه سود و زیان
- ۴- برای بستن حسابهای درآمد و هزینه از چه حسابی استفاده می‌شود؟
  - الف) سرمایه مالک
  - ب) تراز افتتاحی
  - ج) تراز اختتامی
  - د) خلاصه سود و زیان
- ۵- کدامیک از حسابهای زیر جزو حسابهای دائمی محسوب می‌شود؟
  - الف) خلاصه سود و زیان
  - ب) برداشت
  - ج) سرمایه مالک
  - د) هزینه
- ۶- کدامیک از عبارتهای زیر درست است؟
  - الف) اگر درآمدها بیش از هزینه‌ها باشد برای بستن حساب خلاصه سود و زیان باید آن را بستانکار نمود.
  - ب) همیشه پس از بستن حسابهای درآمد و هزینه مانده حساب خلاصه سود و زیان بستانکار است.
  - ج) اگر حسابهای درآمد و هزینه در پایان دوره مالی بسته نشوند در سال بعد از روی حسابهای دفتر کل نمی‌توان درآمدها و هزینه‌ها را معلوم کرد.
  - د) پس از بستن حسابهای موقت فقط حسابهای دارایی و بدهی مانده خواهد داشت.

۷- کدامیک از اشتباهات زیر باعث می‌شود در ترازنامه آخر دوره مالی داراییها بیشتر از واقع نشان داده شود؟
 الف) کلیه ملزومات خریداری شده در طول سال قبل از مصرف به حساب هزینه ملزومات منظور گردد.
 ب) وجوه نقدی که در طول سال از سوی مالک برداشت می‌شود در بدهکار حساب سرمایه مالک و بستانکار موجودی نقد ثبت شود.

ج) مبلغ بیمه نامه‌ای که مدت آن به پایان رسیده هنوز هم جزو پیش‌پرداخت بیمه است.

د) بابت ارسال صورتحساب خدمات ارائه شده به مشتریان ثبتی در حسابها انجام نشود.

۸- کدامیک از اشتباهات زیر باعث می‌شود در ترازنامه آخر دوره مالی داراییها کمتر از واقع نشان داده شود؟
 الف) آن قسمت از پیش دریافت درآمد که خدمات مورد تعهد آن انجام شده از حساب پیش دریافت درآمد کسر نشود.

ب) در اصلاح حساب ملزومات موجودی آخر سال بیشتر از واقع در نظر گرفته شود.

ج) مبلغ بیمه‌نامه‌ای که هنوز اعتبار دارد در حساب هزینه بیمه منظور شود.

د) حساب هزینه ملزومات به حساب ملزومات بسته شود.

۹- در تراز آزمایشی اختتامی مؤسسه آموزشی الوند مجموع داراییها و مجموع بدهیها به ترتیب ۳۲۰ و ۲۸ میلیون ریال می‌باشد. پس از بستن حسابهای دایمی مانده حساب تراز اختتامی چند میلیون ریال خواهد بود؟

الف) ۳۴۸

ب) ۳۲۰

ج) ۲۹۲

د) صفر

۱۰- اطلاعات زیر از روی تراز آزمایشی اصلاح شده مؤسسه خدماتی نظیف به تاریخ پایان اسفند ماه ۷۵ بدست

آمده است (ارقام به میلیون ریال):

جمع ستون مانده حسابها ۴۱۷/۷

مجموع بدهیها ۱۷

مجموع درآمدها ۱۸۲

مجموع هزینه‌ها ۱۰۱/۵

برداشت ۲۱/۲

اگر ثبت بستن حسابهای موقت به درستی در حسابها عمل شود، جمع ستون مانده بدهکار تراز آزمایشی

اختتامی چند میلیون ریال خواهد بود؟

الف) ۴۱۷/۷

ب) ۳۱۶/۲

ج) ۲۹۵

د) ۱۹۷/۵

حساب موقت	حساب دائمی	مانده حساب		نام حساب
		بستانکار	بدهکار	
□			□	هزینه آب و برق و تلفن موجودی نقد حسابهای پرداختی برداشت هزینه ملزومات پیش دریافت درآمد ائانه ملزومات سرمایه مالک خلاصه سود و زیان پیش پرداخت اجاره

۱- با گذاردن علامت □

جدول روبه‌رو را کامل کنید. پاسخ مورد اول ارائه شده است.

۲- با استفاده از تراز آزمایشی اصلاح شده زیر ثبتهای بستن حسابهای موقت را در دفتر روزنامه نشان دهید.

کلینیک دندانپزشکی ایران
 تراز آزمایشی اصلاح شده
 ۲۹ اسفند ماه ۷۳

مانده بستانکار	مانده بدهکار	نام حساب
	۱۲۷,۵۰۰	موجودی نقد
	۳۴۲,۰۰۰	حسابهای دریافتی
	۲,۲۱۰,۰۰۰	ملزومات
	۲,۹۰۰,۰۰۰	پیش پرداخت اجاره
	۷,۲۳۰,۰۰۰	ائانه
	۷۵,۴۰۰,۰۰۰	تجهیزات دندانپزشکی
۱,۹۲۰,۰۰۰		حسابهای پرداختی
۶۸,۹۱۲,۵۰۰		سرمایه دکتر صالح
	۳,۴۷۲,۰۰۰	برداشت
۱۰۸,۵۲۰,۰۰۰		درآمد خدمات دندانپزشکی
	۴۱,۵۴۰,۰۰۰	هزینه ملزومات
	۶,۲۳۱,۰۰۰	هزینه آب و برق و تلفن و گاز
	۴,۸۰۰,۰۰۰	هزینه اجاره
	۳۳,۹۰۰,۰۰۰	هزینه حقوق
	۱,۲۰۰,۰۰۰	هزینه بیمه تجهیزات دندانپزشکی
۱۷۹,۳۵۲,۵۰۰	۱۷۹,۳۵۲,۵۰۰	جمع

۳- با استفاده از اطلاعات تمرین ۲ و انتقال ثبت بستن حسابهای موقت به حسابهای دفتر کل تراز آزمایشی اختتامی کلینیک دندانپزشکی ایران را تهیه کرده، ثبت بستن حسابهای دائمی را در دفتر روزنامه نشان دهید.

۴- تراز آزمایشی اصلاح شده تعمیرگاه یخچال دماوند به شرح زیر است. ثبتهای بستن حسابهای موقت و دائمی در پایان سال ۷۴ و افتتاح حسابهای دائمی در ابتدای سال ۷۵ را در دفتر روزنامه نشان دهید.

تعمیرگاه یخچال دماوند
تراز آزمایشی اصلاح شده
۲۹ اسفندماه ۷۴

مانده بستانکار	مانده بدهکار	نام حساب
	۴۲۷,۵۰۰	موجودی نقد
	۱۹۲,۳۰۰	حسابهای دریافتی
	۲,۳۰۱,۰۰۰	ملزومات
	۳۱,۲۵۲,۰۰۰	وسایل و ابزار کار
۳,۷۸۲,۳۰۰		حسابهای پرداختی
۲۳,۵۴۵,۰۰۰		سرمایه آقای محمودی
	۲,۶۵۰,۰۰۰	برداشت
۲۹,۴۷۵,۵۰۰		درآمد تعمیرات
	۷,۵۰۰,۰۰۰	هزینه ملزومات
	۶,۹۱۰,۰۰۰	هزینه دستمزد تعمیرکاران
	۳,۶۰۰,۰۰۰	هزینه اجاره مغازه
	۱,۸۹۰,۰۰۰	هزینه آب و برق و تلفن
	۸۰,۰۰۰	هزینه‌های متفرقه
۵۶,۸۰۲,۸۰۰	۵۶,۸۰۲,۸۰۰	جمع

۱- تراز آزمایشی اصلاح نشده مؤسسه حمل و نقل کارون به شرح زیر می باشد :

مؤسسه حمل و نقل کارون

تراز آزمایشی اصلاح نشده

۳۱ شهریور ماه ۱۳۷۶

مانده بستانکار	مانده بدهکار	نام حساب
	۴,۹۹۰,۰۰۰	موجودی نقد
	۱,۳۸۹,۰۰۰	حسابهای دریافتی
	۱,۳۰۰,۰۰۰	پیش پرداخت بیمه
	۵,۴۰۰,۰۰۰	پیش پرداخت اجاره
	۵۹۰,۰۰۰	ملزومات
	۴۵۳,۰۰۰,۰۰۰	وسایط نقلیه
	۲۳,۰۰۰,۰۰۰	ساختمان
	۹,۷۰۰,۰۰۰	زمین
۵۷۵,۰۰۰		حسابهای پرداختی
۳۲,۴۱۰,۰۰۰		پیش دریافت درآمد
۴۰۷,۲۹۷,۰۰۰		سرمایه آقای ناصری
	۶,۹۰۰,۰۰۰	برداشت
۱۸۴,۰۰۰,۰۰۰		درآمد حمل و نقل
	۹۳,۵۰۰,۰۰۰	هزینه دستمزد رانندگان
	۸,۳۹۰,۰۰۰	هزینه حقوق کارکنان
	۷,۳۰۰,۰۰۰	هزینه آب و برق و تلفن
	۲,۸۲۰,۰۰۰	هزینه سوخت وسایط نقلیه
	۴,۶۱۰,۰۰۰	هزینه تعمیرات وسایط نقلیه
	۱,۳۹۳,۰۰۰	هزینه های متفرقه
۶۲۴,۲۸۲,۰۰۰	۶۲۴,۲۸۲,۰۰۰	جمع

سایر اطلاعات نیز به شرح زیر است :

(۱) پایان دوره مالی مؤسسه ۳۱ شهریور ماه می باشد.

(۲) یکی از کارکنان مؤسسه بابت حقوق شهریور ماه ۷۶ خود ۴۵۲,۰۰۰ ریال از مؤسسه طلب دارد که هنوز در

حسابها ثبت نشده است.

(۳) مبلغ ۹۴۰,۰۰۰ ریال از پیش پرداخت بیمه مربوط به بیمه نامه های منقضی شده است.

(۴) مبلغ پیش پرداخت اجاره مربوط به اجاره یک سال دفتر مؤسسه می باشد که در اول فروردین ۷۶ پرداخت

شده است.

(۵) موجودی ملزومات در پایان شهریور ماه ۷۶ مبلغ ۱۷۰,۰۰۰ ریال است.
 (۶) در اواخر شهریور ماه ۷۶ مبلغ ۴,۵۷۰,۰۰۰ ریال خدمات برای مشتریان ارائه گردید که در حسابها ثبت نشده است.

(۷) بابت پیش دریافت از مشتریان به غیر از مبلغ ۷,۳۸۰,۰۰۰ ریال به آنها خدمات ارائه شده است.
مطلوب است:

- ۱- انجام ثبتهای اصلاحی در دفتر روزنامه
  - ۲- انتقال ثبتهای اصلاحی از دفتر روزنامه به حسابهای دفتر کل (به شکل T)
  - ۳- تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده به تاریخ ۳۱ شهریور ماه ۱۳۷۶
  - ۴- تهیه صورت سود و زیان برای سال مالی منتهی به ۳۱ شهریور ماه ۱۳۷۶
  - ۵- تهیه صورت سرمایه برای سال مالی منتهی به ۳۱ شهریورماه ۱۳۷۶ (در تیرماه ۷۶ آقای ناصری با اختصاص دادن یک باب ساختمان به ارزش ۲۳ میلیون ریال در مؤسسه کارون سرمایه گذاری مجدد انجام داد.)
  - ۶- تهیه ترازنامه مؤسسه حمل و نقل کارون به تاریخ ۳۱ شهریورماه ۱۳۷۶
  - ۲- این مسئله ادامه مسئله قبل است و به بستن حسابها و افتتاح حسابها در سال بعد مربوط می باشد.
- مطلوب است:**

- ۱- ثبت بستن حسابهای موقت در دفتر روزنامه سال مالی ۷۶-۷۵ و انتقال به حسابهای دفتر کل
- ۲- تهیه تراز آزمایشی اختتامی به تاریخ ۳۱ شهریورماه ۱۳۷۶.
- ۳- ثبت بستن حسابهای دائمی در دفتر روزنامه سال مالی ۷۶-۷۵ و انتقال به حسابهای دفتر کل (به شکل T)
- ۴- ثبت افتتاح حسابهای دائمی در دفتر روزنامه سال مالی ۷۶-۷۷ و انتقال به حسابهای دفتر کل (به شکل T)
- ۳- مانده های زیر در پایان سال ۷۳ (پس از اصلاحات) از روی دفتر کل مؤسسه انتشاراتی قلم بدست آمده است:

هزار ریال		هزار ریال	
۶۴,۵۸۲/۹	سرمایه آقای امیری	۳۳۱	حسابهای دریافتی
۲,۲۲۰	پیش دریافت درآمد	۱۴,۰۰۰	هزینه حقوق
۴,۸۰۰	هزینه اجاره	۴۵,۴۱۰	درآمد خدمات
۱۰,۵۲۰	ملزومات چاپ	۱۲۱۰	موجودی نقد
۳۱,۰۰۰	وام پرداختی	۴۹۳/۲	حسابهای پرداختی
۸۱۴/۶	هزینه های متفرقه	۷۷۴	برداشت
۱۵۰	پیش پرداخت بیمه	۳۴۳/۵	هزینه آب و برق و تلفن
۱,۳۰۰	هزینه بیمه ماشین آلات چاپ	۵۹,۳۴۰	ماشین آلات چاپ
		۹,۲۰۰	هزینه ملزومات
		۹۲۳	پیش پرداخت اجاره
		۴۰,۰۰۰	اثاثه

سرمایه آقای امیری در اول سال ۷۳ مبلغ ۵۵,۴۸۱,۳۰۰ ریال بود.

مطلوب است:

- ۱- تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده به تاریخ پایان سال ۱۳۷۳
- ۲- تهیه صورت سود و زیان برای سال مالی ۱۳۷۳
- ۳- تهیه صورت سرمایه برای سال مالی ۱۳۷۳
- ۴- تهیه ترازنامه به تاریخ پایان سال ۱۳۷۳
- ۵- ثبت بستن حسابهای موقت در دفتر روزنامه سال ۱۳۷۳
- ۶- تهیه تراز آزمایشی اختتامی به تاریخ پایان سال ۱۳۷۳
- ۷- ثبت بستن حسابهای دائمی در دفتر روزنامه سال ۱۳۷۳
- ۸- ثبت افتتاح حسابهای دائمی در دفتر روزنامه سال ۱۳۷۴

پروژه حسابداری

هدف از انجام پروژه حسابداری، افزایش توانایی و قابلیت دانش آموزان در به کارگیری آموخته‌های خود در درس اصول حسابداری (۱) می‌باشد. برای این منظور دفاتر حسابداری شامل دفتر روزنامه، کل و معین جهت ثبت اطلاعات رویدادهای مالی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اطلاعات پروژه

مؤسسه خدمات فنی اعتماد یک مؤسسه خدماتی تک مالکی است که توسط آقای اعتمادی از ابتدای سال ۱۳۷۷ تأسیس و اداره شده است. فعالیت اصلی این مؤسسه ارائه خدمات فنی دستگاههای حرارتی می‌باشد :
اطلاعات زیر از مانده حسابهای دائمی سال قبل «مؤسسه خدمات فنی اعتماد» از تراز آزمایشی اختتامی ۱۳۷۷/۱۲/۲۹ در دست است :

۳,۱۰۰,۰۰۰	موجودی نقد - حساب جاری ۳۳۳ بانک ملی
۲,۰۰۰,۰۰۰	حسابهای دریافتی
۱,۹۰۰,۰۰۰	موجودی ملزومات فنی
۲,۱۰۰,۰۰۰	پیش پرداخت بیمه
۳۵۰,۰۰۰	اثاثه
۴۵۰,۰۰۰	ابزارآلات فنی
۴۰۰,۰۰۰	حسابهای پرداختی
۱,۳۵۰,۰۰۰	پیش دریافت درآمد
۱,۶۰۰,۰۰۰	وام پرداختی
۱۵۰,۰۰۰	دستمزد پرداختی
۶,۴۰۰,۰۰۰	سرمایه آقای اعتمادی

طبق دفاتر معین حسابهای دریافتی مانده حساب مشتریان در تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۹ به شرح زیر می‌باشد :

۴۰۰,۰۰۰	آقای سلامی	۳۰۰,۰۰۰	آقای ارشدی	۵۰۰,۰۰۰	آقای رحیمی
---------	------------	---------	------------	---------	------------

آقای زندی ۲۵۰,۰۰۰ آقای کریمی ۵۵۰,۰۰۰

طبق دفتر معین حسابهای پرداختنی مانده حساب طلبکاران در تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۹ به شرح زیر می باشد.

آقای رضائی ۸۰,۰۰۰ آقای مسعودی ۱۱۰,۰۰۰ فروشگاه سعیدی ۶۵,۰۰۰

آقای محمودی ۵۵,۰۰۰ آقای ستاری ۹۰,۰۰۰

معاملات و رویدادهای اقتصادی فروردین سال ۱۳۷۸ مؤسسه خدماتی اعتماد به شرح زیر است :

۱ فروردین مبلغ ۳۲۰,۰۰۰ ریال بابت اجاره ۴ ماهه ساختمان مؤسسه طی چک شماره ۳۲۴۳۲۶ پرداخت گردید.

۲ فروردین خرید مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال ائانه از «شرکت تولیدی آزادی» که بابت نیمی از مبلغ فوق چک شماره

۳۲۴۳۲۷ صادر و قرار شد بقیه تا دوماه دیگر پرداخت گردد. فاکتور شماره ۹۹۹ از شرکت آزادی

دریافت شد. لازم به توضیح است در صورتیکه ائانه فوق از فروشگاههای عمده فروشی خریداری

می شد باید مبلغ ۳۵۰,۰۰۰ ریال پرداخت می گردید.

۳ فروردین مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال از سوی آقای اعتمادی بابت سرمایه گذاری مجدد طی فیش نقدی شماره ۷۷ به

حساب جاری ۳۳۳ بانک ملی مؤسسه واریز گردید.

۴ فروردین ۵۰۰,۰۰۰ ریال حسابهای دریافتنی از آقای رحیمی طی فیش نقدی شماره ۱۹۴ به حساب جاری ۳۳۳

بانک ملی مؤسسه واریز و به مؤسسه ارائه گردید.

۸ فروردین مبلغ ۷۶۰,۰۰۰ ریال طی فیش نقدی شماره ۱۰۵ بابت انجام خدمات تعمیر و نگهداری دستگاههای

حرارتی «شرکت افق» دریافت و به حساب جاری ۳۳۳ بانک ملی مؤسسه واریز گردید.

۱۴ فروردین مبلغ ۸۰۰,۰۰۰ ریال طی چک شماره ۳۲۴۳۲۸ بابت دستمزد دو هفتگی کارکنان مؤسسه که پنجشنبه ها

پرداخت می گردد از حساب جاری مؤسسه صادر و تسلیم آنان شد. لازم به توضیح است ۱۵۰,۰۰۰

ریال از مبلغ فوق مربوط به دستمزد سال قبل کارکنان بوده است.

۱۵ فروردین مبلغ ۸۰,۰۰۰ ریال مطالبات آقای رضائی بابت خرید نسبه ملزومات مؤسسه در سال قبل طی چک شماره

۳۲۴۳۲۹ صادر و پرداخت گردید.

۱۶ فروردین مبلغ ۶۵,۰۰۰ ریال طی چک شماره ۳۲۴۳۳۰ بابت درج سه نوبت آگهی تبلیغاتی به روزنامه اطلاعات

پرداخت گردید.

۱۸ فروردین مبلغ ۶۵۰,۰۰۰ ریال بابت حق الزحمه خدمات ارائه شده از آقای زندی دریافت و به حساب جاری

مؤسسه واریز گردید.

لازم به توضیح است که مبلغ ۲۵۰,۰۰۰ ریال فوق مربوط به حق الزحمه خدمات انجام شده در سال قبل

است.

۱۹ فروردین صورتحساب شماره ۱ حق الزحمه خدمات فنی ارائه شده به «مهدکودک شکوفه ها» به میزان ۷۰۰,۰۰۰

ریال ارسال گردید که قرار شد ظرف مدت ۱۰ روز مبلغ فوق پرداخت شود.

۲۰ فروردین مبلغ ۴۰,۰۰۰ ریال بابت هزینه سوخت طی چک شماره ۳۲۴۳۳۱ پرداخت گردید.

۲۲ فروردین مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال از سوی آقای اعتمادی از طریق صدور چک شماره ۳۲۴۳۳۲ برای مصرف

شخصی برداشت شد.

۲۸ فروردین مبلغ ۶۵۰,۰۰۰ ریال بابت دستمزد دو هفتگی کارکنان مؤسسه طی چک شماره ۳۲۴۳۳۳ از محل حساب جاری مؤسسه پرداخت شد.

۲۸ فروردین ابزارآلات فنی به مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال طی چک شماره ۳۲۴۳۳۴ خریداری گردید.

۳۱ فروردین مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال طی چک شماره ۳۲۴۳۳۵ برای پرداخت هزینه تلفن صادر و به حساب جاری شرکت مخابرات واریز گردید.

همچنین اطلاعات مربوط به اصلاحات پایان فروردین ۱۳۷۸ به شرح زیر می باشد :

① موجودی ملزومات مؤسسه در تاریخ ۳۱ فروردین بالغ بر ۵۶۰,۰۰۰ ریال شمارش و ارزیابی شده است.

② مانده حساب پیش پرداخت بیمه مربوط به حق بیمه دو ساله داراییهای مؤسسه بوده که در تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۱ پرداخت گردیده است.

③ تا تاریخ ۱۳۷۸/۱/۳۱ دو نوبت آگهی تبلیغاتی مؤسسه در روزنامه اطلاعات درج گردیده است.

④ اصلاح حساب پیش پرداخت اجاره با توجه به اطلاعات یاد شده

⑤ تا پایان ۳۱ فروردین ۱۳۷۸ مبلغ ۳۹۰,۰۰۰ ریال از محل پیش دریافتها، خدمات انجام یافته است.

⑥ هزینه دستمزد تعلق گرفته و پرداخت نشده سه روز آخر فروردین ۱۳۷۸ بالغ بر ۲۰۰,۰۰۰ ریال می باشد.

⑦ هزینه آب و برق تعلق گرفته و پرداخت نشده فروردین ماه ۱۳۷۸ بالغ بر ۱۲۰,۰۰۰ ریال می باشد.

⑧ تا پایان فروردین ماه ۱۳۷۸ مبلغ ۴۵۰,۰۰۰ ریال برای آقای صمدی کار انجام شده که صورتحساب آن ارسال نگردیده است.

مطلوب است:

الف) انتقال مانده حسابهای تراز آزمایشی مورخ ۲۹ اسفند ۱۳۷۷ به دفاتر سال جدید

ب) ثبت معاملات و رویدادهای مالی فروردین ۱۳۷۸ مؤسسه در دفتر روزنامه عمومی

ج) انتقال رویدادهای مالی ثبت شده در دفتر روزنامه به حسابهای دفترکل

د) تهیه تراز آزمایشی به تاریخ پایان فروردین ۱۳۷۸

ه) انجام ثبتهای اصلاحی به تاریخ ۳۱ فروردین ۱۳۷۸ و انتقال آنها به حسابهای دفترکل

و) تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده پایان فروردین ۱۳۷۸

ز) تنظیم صورتهای مالی یکماهه فروردین ۱۳۷۸

ح) انجام ثبتهای بستن حسابهای موقت در تاریخ ۳۱ فروردین ۱۳۷۸ در دفتر روزنامه عمومی و انتقال آنها به حسابهای

دفترکل

ط) تهیه تراز آزمایشی اختتامی در تاریخ ۳۱ فروردین ۱۳۷۸

ی) انجام ثبتهای بستن حسابهای دائمی در تاریخ ۳۱ فروردین ۱۳۷۸ در دفتر روزنامه و انتقال به حسابهای دفترکل.